

Bartók világverseny, növendékzenekar, Kodály-emlékév

Különleges koncertek, rendhagyó rendezvények a Zeneakadémián

Délelőttől éjszakáig zenekarokkal tele a nagyterem, az akadémiai oktatás mellett a házban zenés gyermekmegőrző is működik.

Kurzusoknak, koncerteknek ad otthont a kisterem, s még házlátogatásra is érkeznek turisták a Liszt Ferenc téri épületbe. A Zeneakadémia a felújítás óta ismét a zenei élet pezsgő helyszínévé vált, rendhagyó hangversenyeknek, különleges rendezvényeknek is otthont ad.

Csonka András programigazgató úgy véli, sikerült egyedi koncertételeket kialakítani az intézményben, s telt házak előtt hangzanak fel estéről estére a produkciók. A tervek szerint az eddigi kínálat mellett újabb versenyekkel színesedik a paletta.

A növendékekből született szimfonikus zenekarnak is egyre nagyobb szerep jut.

I Három évvel ezelőtt beszélgettünk, amikor elindultak a saját koncertjeik. Azokból az elképzelésekből, amit akkor felvázolt, mi vált be?

– Az alapvető célkitűzésünk az volt, hogy a Zeneakadémia helyi adottságaira és értékeire, azaz az itt tanuló, tehetséges hallgatókra, kiváló művésztanárainkra, valamint a koncert helyszín sajátosságára építsünk, ugyanakkor figyelembe vegyük mások koncert kínálatát is, kerüljük el a párhuzamosságokat. A műsorszerkesztésben döntően a kamarazene koncentrálnunk, ami nem jelenti azt, hogy ne lennének szimfonikus programjaink is. Arra is nagy figyelmet fordítunk, hogy magyar és külföldi művészek minél gyakrabban lépjenek együtt pódiumra. Ilyenkor nem kész produkciókat veszünk, hanem mi hívjuk őket életre, az általunk kitalált műsorhoz kérjük fel a közreműködőket. Ez a műsorstruktúra működni látszik, legalábbis azt tapasztaljuk, hogy a közönség elfogadta. És tegyük hozzá, hogy az egyetem hallgatói számára is inspirációt jelent, ha a legmagasabb szinten játszó szólistákat és zenekarokat hallhatják nap mint nap az alma materükben, tudván, hogy számukra is nyitott a lehetőség erre a pódiumra eljutni.

I Mi az, amin változtatni kellett?

– Néhány műsor kezdeményezésünkkel kapcsolatban le kellett vonni a megfelelő konzekvenciát. Azt gondoltuk például, hogy a hangversenytermek kínálatából hiányzó dalesteknek helyet adunk, de sajnos azt kellett tapasztalnunk, hogy minden törekvésünk ellenére sem tudjuk növelni a műfaj iránti keresletet. Ez fájdalmas jelenség, de tudomásul kell venni.

I Pedig amikor arról beszélgettünk, hogy a kamarazene, a vonós négyes nem annyira népszerű ma, Ön mondta azt, hogy kötelességük, hogy ezeknek a műfajoknak ismét közönséget teremtsenek...

– Így igaz, most is úgy gondolom, hogy a Zeneakadémia nem pusztán egy koncert-helyszín, hanem kötelezettségei vannak a

zenekultúra ápolásával kapcsolatban. A vonós négyes sorozatunkkal például szép sikereket értünk el, az utóbbi sorozatunk már a Nagyteremben vonzott teltházakat. De büszkék lehetünk azokra a koncertjeinkre is, ahol egyetlen szólista töltötte meg a termet, ilyen volt Baráti Kristóf koncertje, s amikor Perényi Miklós Bach csellósztvitjeit játszotta, még a csilláron is lógtak. És azt sem mondanám, hogy dalestet nem rendezünk többé.

I Elindítottak a Solti Teremben egy operasorozatot is.

– A varázsfuvola sikeres bemutatása után – együttműködve a Tavaszi és az Őszi Fesztivállal – újabb és újabb darabok kerültek, kerülnek színre. Ebben az évben nagy sikert aratott egy barokk opera ritkaság, Cesti Orontea című darabja, korábban pedig Eötvös Péter Lady Sarashinája is. Tervezzük, hogy egyes produkciókat a jövőben felújítunk, bizonyosan van rájuk kereslet. A következő szezonra is különlegességgel készülünk, Vajda Gergely operája hangzik fel, a szerző vezényletével. Az egyik legérdekesebb fesztiválunk pedig az operavizsgák köré épül. Januárban saját hallgatóink féléves vizsgája mellé mindig meghívunk két külföldi produkciót is. Idén a londoni Guildhall School és a berlini Művészeti Egyetem hozott nagyon érdekes előadásokat. A produkciók minden alkalommal jelmezekkel, díszlettel kerülnek a színpadra, van, amelyik zenekarral, de ahol erre nincs lehetőség, ott zongora kísérettel. Izgalmas képet ad a fesztivál a más intézményekben zajló munkáról, megismerhetünk új darabokat, megközelítéseket, és arra is figyelhetünk, milyen egyszerű énekesek tűnnek fel.

I Mennyire jelent feszültségforrást, hogy meg kell osztani a teremhasználatot az oktatás és a koncertek között?

– Valóban nem könnyű megoldani a két terület összehangolását. Nagyteremünk sokszor egész nap foglalt, délelőtt az este felépő vendég együttes, délután a saját zenekarunk próbál, este pedig koncert. Ez

Csonka András

rengeteg pódiumrendezéssel és más műszaki feladatokkal jár. Az egyetemi feladatok jól tervezhetők, ezeket előre beírjuk a naptárba, s aztán a tanulmányi osztállyal egyeztetve szépen felöltődnek a vizsgázók neveivel a dátumok. A prioritás az oktatásé, utána következhetnek az egyéb programok. De konfliktus nincs, legfeljebb ha valamit nagyon rövid időn belül kell megoldani. Sajnos, nincs olyan méretű próbatermünk, ahol saját szimfonikus zenekarunk tudna rendszeresen próbálni.

■ Mik a terveik a társulattal?

– Ezt az együtttest a jövőben szeretnénk erősíteni. Született is erről egy szenátusi határozat, miszerint a Zeneakadémia rezidens zenekara a saját együttesünk. A legjobb hallgatóink vehetnek részt a zenekar munkájában, s most azt tervezzük, hogy visszahívunk kiváló, régi növendékeket is, hogy a szólamokat erősítsük. Jelenleg a zenekarral Ménesi Gergely dolgozik felkészítő karmesterként, és hívunk jeles vendég dirigenseket is, olyanokat, mint például Pinchas Steinberg, Takács-Nagy Gábor, Dennis Russell Davies vagy Yutaka Sado, aki Leonard Bernstein asszisztense volt.

■ A Zeneakadémia Zenekara látja el azt a feladatkört, amelyet korábban a Concertó-nak szántak?

– Nem pontosan ugyanazt a feladatot, hiszen a hallgatói zenekar nem működik közre vizsgákon, de az Egyetem számára fontos, ünnepi alkalmakon elsősorban ők szerepelnek. Egyébként a Concerto Budapest továbbra is bérlő a Nagytermet a koncertjeire, és az idén is voltak olyan saját produkcióink, amelyekre őket kértük fel.

■ A nyitást követően többen a szellőztetőrendszer hibáira panaszkodtak, s Ön is úgy vélekedett, hogy néhány apróbb módosításra szükség lesz. Mindez lezajlott?

– A kezdeti problémák rendeződtek, s a működés közben előjövő gondokat pedig folyamatosan figyeljük, javítjuk. Újabban nehézséget jelent például, amikor párhuzamosan zajlik két előadás a Nagyteremben és a Soltiban, akkor nehezen tudjuk megoldani, hogy az egyik teremből kiáramló közönség ne zavarja a másikban még zajló koncertet. A Zeneakadémia építése idején még nem terveztek hanggátló zsilipeket, s hiába került a felújítás során az ajtókbá egy hangszűrő réteg, az nem képes teljesen ki-

küszöbölni a zajt. A személyzet próbálja felhívni a figyelmet, hogy a másik helyszínen még előadás zajlik, és lehetőség szerint másfelé tereljük a közönséget.

■ Miért volt szükség új műszaki igazgatóra?

– Ennek a pozíciónak a betöltője nemcsak a színpadokért, hanem az egyetem tulajdonában lévő összes ingatlanért is felel, amelyeket szintén üzemeltetni kell. Sok a tennivaló, újabb felújításoknak is elébe nézünk, így nem lehet, hogy minderre ugyanaz a vezető koncentráljon. A posztra pályázatot írt ki az Egyetem, ennek nyertese az új műszaki igazgató. Az a kollégánk, aki a műszaki területért felelt eddig, és a felújítást is levezényelte, maradt velünk, mint a színpadi és a stúdió terület műszaki vezetője.

■ Az első időszakra 'házturizmus' volt jellemző, mindenki kíváncsi volt az épületre, s minden előadásra elfogytak a jegyek. Már lecsengett ez az időszak?

– Igen, de így sem panaszkozhatunk, mert elég jó a ház telítettsége. Azt azonban látni kell, hogy az elmúlt négy-öt évben változás zajlott a közönség szokásaiban. Egyre in-

kább az jellemző, hogy az adott koncerthez nagyon közeli időpontban veszik meg jegyüket. Csak a legnagyobb sztárok esetén fogynak el jó előre a belépők. Azt tapasztaljuk, hogy kb. a jegyek egyharmada megy el elővételben, utána csekély az érdeklődés, majd a hangverseny előtt egy héttel indul meg újra jegyfogyás, és végül szinte teltház lesz az előadás. A bérleti mutatók sem emelkednek, a nézők nem akarnak egyszerre nagyobb összeget költeni, s nem biztosak benne, hogy minden koncertre el tudnak jönni. Változatlanul a zenekari bérletek népszerűek, így a saját zenekarunk sorozata foga a legjobban.

■ *Akkor ezek szerint, hiába van annyi helyszín Budapesten, megtelik minden koncertterem...*

– Egy hasonlattal élve ez olyan, mint amikor épül egy soksávós út, azt előbb-utóbb ellepik az autók, és még kevésnek is bizonyul a sávok száma. Vagyis a növekvő kínálat a keresletet is magával húzza, biztos vagyok benne, hogy ma sokkal többen járnak koncertekre, mint 15 éve, amikor szinte a Zeneakadémia volt az egyetlen helyszín. Azt azért meg lehet érezni, ha a Müpában és nálunk is valamilyen nagy koncert van ugyanazon a napon, ilyenkor mindkét helyszín nehezebben telik meg. A hazai közönség mára nagyon kényelmes helyzetben van, Budapest felzárkózott a zenei világvárosok közé, minden héten lehet találni valamilyen világszínvonalú produkciót. Azonban, hogy mennyire tudnak ezek közül választani az emberek, már nemcsak a pénztárca, hanem az idő kérdése is: el kell dönteniük, rááldozák-e idejüket egy újabb koncertre, vagy sem.

■ *Hogyan látja a Zeneakadémián megforduló törzsközönségeket?*

– Nálunk koncertezik szinte az összes fővárosi zenekar, s mindegyiknek van egy jellegzetes, megkülönböztethető publikuma. Van egy olyan közönség is, amelyik kifejezetten az igényes produkciókat keresi, függetlenül attól, hogy ki a zenekar vagy az előadó. Sajnos, ők nincsenek annyira sokan, hogy estérről estére megtöltsék a termet.

■ *Milyen a külföldiek aránya a publikum soraiban?*

– Hozzánk sokan ellátogatnak, szerencsés a Zeneakadémia elhelyezkedése, a turisztikai negyed közepén vagyunk. Elindítottunk szervezett épületlátogatásokat is, van, hogy egy nap több csoport is megfordul nálunk,

és sokan közülük az esti koncertre is belépőt vásárolnak. Ahhoz azonban, hogy nagyobb mértékben számíthassunk rájuk, még sokat kell tenni. Az információt el kell juttatni a szállodákhoz, turisztikai pontokra. Nagy közönség potenciál rejlik a turizmusban, de ennek kiaknázásához összefogás szükséges az összes intézmény között. Budapest ma már nemcsak fürdő- és buli főváros, hanem izgalmas kulturális központ, s tényleg nagyon közel került Európa élvonalához. Ennek az üzenetét kell eljuttatni az igényes turistákhoz.

■ *Hogy állnak a gyerekeknek szóló sorozatok, a Liszt-kukacok, a zenei gyermekmegőrző?*

– Sikerral megy a már hagyományosnak tekinthető Liszt-kukacok sorozatunk, ami zenei magyarázattal összekötött koncerteket jelent. Olyan előadókat tudtunk megnyerni rá, akik remekül szólítják meg a gyerekeket. Minden héten van zenei gyermekmegőrző is, ahol avatott zenepedagógusok foglalkoznak a kicsikkel. Elindítottunk néhány új dolgot is, például a középiskolás osztályoknak szervezünk drámapedagógiai foglalkozásokat, amely ezzel a speciális módszerrel készíti fel a fiatalokat egy-egy koncert befogadására. Újdonság a jazz játszóter Dész Andrással, ami szintén nagyon népszerű.

■ *A komolyzene mellett akad népzene, jazz is a kínálatban.*

– A két tanszékkal nagyon jó az együttműködés. A népzene-székkel már másodszor rendeztük meg a „Táncház napja” című rendezvényt, melyen a tanszék hallgatói adják a színvonalas műsort. Mellettük a Solti Teremben rendszeresen helyet kapnak az autentikus népzene képviselői. Jazz koncertjeink elsősorban az akusztikus kamara jazz kedvelőinek szólnak, igyekszünk a világ kiemelkedő művészeit elhozni. Ugyanakkor minden szezonban bemutatunk egy-két fiatal magyar formációt is.

■ *A művészek felkérésénél számít, hogy nemcsak koncertezni tudnak a Zeneakadémián, hanem kurzust is adni?*

– A legtöbb esetben megkérdezzük a koncertező művészeket, hogy vállalnának-e mesterkurzust is. Sokszor pozitív a válasz, így a világ élvonalbeli előadóival találkozhatnak hallgatóink. Amikor a különböző tanszékek jeles művészeket hívnak meg mesterkurzust tartani, akkor sok esetben mi szervezünk számukra hangversenyt. Jól

működő együttműködés ez az oktatás és a koncertszervezés között, mindenkinek többletet nyújt.

■ *Említette, hogy az első évben a koncertrendezésre, programokra szánt büdzsé nem volt túl magas. Most milyen a helyzet?*

– Az indulás évéhez képest több pénzzel gazdálkodunk, s az utóbbi két esztendőben úgy tűnik, hogy évről évre számíthatunk erre az összegre. A jegybevétel és az annak alapján igénybe vehető tao támogatás nagyon jó kiegészítő forrás. Az elmúlt két évben több egyéb forráshoz is hozzájutottunk, de ezek minden esetben valamilyen feladat végrehajtásához kapcsolódnak. Rangos zenei versenyeket szervezünk, idén már másodszor gyűlhetek össze a fiatalok a Marton Éva Nemzetközi Énekversenyre. Nagyon rangos mezőny jött össze, jelentős nemzetközi visszhangot váltott ki a verseny. Most a Bartók Világverseny előkészítésén dolgozunk. Tervünk szerint két évente ismétlődne ez a megmérettetés hegedű, zongora, majd vonósnegyes kategóriákban, a köztes években pedig zeneszerzőversenyt rendezünk. 2017-ben, első alkalommal a hegedűversenyt rendezzük meg. Emellett országossá tesszük az Andor Éva Énekversenyt is. Először csak a saját hallgatóink versenyeztek, de a megmérettetés olyan jól sikerült, hogy jövőre az összes hazai felsőoktatási intézményből lehet rá jelentkezni. A következő esztendőben Kodály-emlékévre is készülünk, a Zeneakadémia lesz a fő szervezője az országos programoknak, hiszen intézményünkhöz kötődik leginkább a Kodály-örökség.

■ *Négy év múlva, 2020-ban miről mesélne a zeneakadémiai koncertek kapcsán szívesen?*

– Arról például, hogy a kamarazene visszanyerte az öt megillető rangját a koncert pódiumokon. Most azt látom, hogy elindultunk ezen az úton, de még meg kell erősíteni a műfaj közönségbázisát, akár csak a kortárs zenéét. Ez utóbbi a nehezebb feladat, még sokat kell dolgozni érte, kitárolni a megfelelő formákat, folyamatosan repertoáron tartani a mai műveket. Szívesen látnám megerősödni a Zeneakadémia Szimfonikus Zenekarát, amely akkorra talán már külföldön is turnézik majd, s lesznek hazai fellépései is. Szívesen látnám, hogy a Karrier Irodánk által menedzselte fiatal művészek sikereket érnek el, s tudunk nekik segíteni elindulni a pályán.

R. Zs.